

και περιέργω. Βαθεία έντυπια μου έκαναν τὰ θρηωδὴ βασανιστήρια, εὐ τὰ ὅποια ὁ Ἅγιάς, μπροστὰ στοὺς δυὸ αὐτοὺς ἐπισημοὺς, ἐλάζε ὑποβάλλει ἕναν Ἑλληνα αἰχμάλωτο. Τὸν ἔγδαρον ζωντανό, ἀπὸ τὸ κεφάλι ὡς στὰ πόδια. «Επειτα ποὺ ἔμπηξαν ἕνα τσεγκέλι στὸ στήθος, κ' ἔτσι τὸν ἐκρέμασαν σὲ μιὰ ἐλιά. Ἐξῆς μιὰ δολοκλήρη μέρα... Ἀπὸ ἄλλη πηγή ἔμαθα ὅτι ἕνας γιατρός, Γάλλος φιλέλληνας, ἔπεσε αἰχμάλωτος στὴ χεῖρα ἀτάκτων Ἀλβανῶν, στὸν Πειραιά, ὅπου ὑπέφερε πολλοὺς ἔξεντελισμούς. Οἱ Ἀλβανοὶ τὸν ἐκοροῦδιεσαν γιὰ τὴν λαχυσαρκία του καὶ στὸ τέλος τὸν ἔδεσαν σ' ἕνα δέντρο καὶ τὸν ἐχρησιμοποίησαν γιὰ σημάδι. Τὸν ἐτουφεκίζαν δολοκλήρης ὄρες! Καὶ ἄφρησαν τὸ πᾶμα του ἐκεῖ!...»

«Τὸ πρῶτο μνημεῖο ποὺ εἶδα μπαίνοντας στὴν πόλι, συνεχίζει ὁ Κινέ, δεξιὰ τοῦ δρόμου κ' ἔπᾶνο σὲ μικρὸ ἴσχυομα, εἶνε τὸ Θησεῖο. Μιὰ ἀπὸ τὶς κολώνες του χτυπήθηκε ἀπὸ σφαῖρα κανονιοῦ, ἄλλη ἀπὸ κερανοῦ. Βοήθηκε ὅμως κάποιο εὐλαβητικὸ χεῖρι καὶ περιώρισε τὴ δεξιὴ αὐτῆς κολώνη μὲ σιδερένια στεφάνη... Ἐξήτιστα τ' ἀνάγλυφο ποὺ εἶνε εὐὰς μετωπίας του. Εἶνε ἀκρωτηριασμένο, ὅπως σὰ χρόνια τοῦ Στουάρτ καὶ τοῦ Δοδόουτ. Τ' ἀνάγλυφο αὐτὸ ιστορικῶς ἔχουν τὴν ἀξίαν διὰ παρουσιάζουν γιὰ πρώτη φορὰ τὸ συνδυασμὸ τῶν ἀθίων τοῦ Ἡρακλέους μὲ τοὺς περὶ Θησεῖος μύθους. Μὰς ἔδειξαν ἐκεῖ κοντὰ ἕνα ἀγάλμα, ποὺ τὸ εἶχαν τὶς ἡμέρες ἐκεῖνες βγάλει ἀπὸ τὴν ἐρείπια: ἕνας κολοσσισαῖος κορμὸς ποὺ τελειώνει σὲ οὐρὰ φραιοῦ. ἕνα εἶδος Τριτωνος. Πιὸ πέρα εἶδαμε ἕνα ἀνάγλυφο μὸς βγάλμένο ἀπὸ τὴ γῆ. Παριστᾶνε κλάδο ἐλάης μ' ἕνα φεῖδι γύρω. Στὴ βιζαντινῆ τέχνη ἐξεκονοῦν τὸ συμβολικὸ δέντρο τοῦ Μωυσεῶς...»

«Κατεβαίνοντας δεξιὰ, ἐπεράσαμε κάτω ἀπὸ μιὰ Δωρικὴ πύλη, στὴν κορυφὴ τῆς ὁποίας μιὰ οικογένεια πελαγοῶν εἶχε χτίσει τὴν κατοικία της. Εἶνε ἡ λεγομένη Πύλη τοῦ Ἀδριανοῦ. Μόλις ἄρχισα ν' ἀντιγράφο μιὰ σχετικὴ ἐπιγραφή, δέχτηκα ἄξαφνα λιθοβολισμὸ ἀπὸ στρατιώτες, τοὺς ἀποῖους ὡς στὴ στιγμή ἐκείνη δὲν εἶχα ἰδῆ. Τὰ λιθάκια πέφτανε σὰ χαλάς κατ' ἐπάνω μου καὶ θὰ μὲ σκότωναν δίχως ἄλλο, ἂν δὲν ἦ- μιν γερὸς στὰ πόδια. Ἐτρέξα λοιπὸν πρὸς τὸ μέρος τῶν συντρόφων μου, τοὺς ὁποίους βρήκα ἔπᾶναν ἐνὸς ψηλοῦ τοῖχου, ἐπάνω στὸν ὁποῖον διε- γράφοντο ἐπὶ κολώνες Κορινθιακοῦ ρυθμοῦ. Κατ' ἄλλους εἶνε ὁ ναὸς τοῦ Ὀμηρίου Διὸς, κατ' ἄλλους ὁ λεγόμενος Παρθενῶν τοῦ Ἀδριανοῦ...»

«Ὁ ἥλιος ἔβασιλευε. Ἐγυρῶσαμε τὸν Ἄγωνα γιὰ νὰ ἰσπεύσομε. Ἐπεράσαμε ἕναν πλατὺ τόπο ἀνεύσιμα τοῦ ἀρχαίου Κολυττοῦ καὶ τοῦ Πρωτα- νεῖου καὶ τριγυρισμένον ἀπὸ παντοῦ, σὰν στρατόπεδο ἀγρίων ἀπὸ κλιθεῖς φτιαγμένους ἀπὸ χῶμα καὶ κλάδους. Εἶδαμε νὰ βγαίνουν ἀπ' αὐτὲς μερικὸ Ἑλληνεὺς χωρικοὶ, στοὺς ὁποίους ἐπιτρέπεται νὰ μένουν ἐκεῖ, ἵπὸ τὸν ὄρον νὰ καλλιεγοῦν τὰ γῆρα χωράφια... Δρο- σερὸ ἀεράκι φυσοῦσε ἀπὸ τὴ θάλασσα. Μὲς' ἀπὸ τὰ κινούμενα στά- χια εἶδαμε τοὺς στυλοὺς τοῦ Ὀμηρίου Διὸς. Ἄνεμος' ἀπὸ τὶς ἀ- γροτικὰ ζωγραφιῆς ποὺ τοὺς τριγυρίζουν, οἱ στυλοὶ αὐτοὶ μοιάζουν μὲ πλώρια μαρμαρίνα φυτὰ, τὰ ὁποῖα κάποιοι εὐτεῖς θεριστὴς ἐπι- νομήσαν νὰ θερίσῃ. Ἐφτάσαμε κοντὰ τοὺς καὶ μετρήσαμε δεκαεπτεῖς, ἐνομήσαν μ' ἐπιστήλια. Τρεῖς ἄλλες στεκόταν χωρισμένες, νοτιοδυ- τικὰ. Σὲ ἀνάστηκα ἀνθρώπου, οἱ Τοῦρκοι ἔστασαν τὶς ραβδιστές τοὺς γιὰ νὰ τὶς κἀνουν ἀδόστη... Ὁ ναὸς αὐτός, κατὰ τὴν ἀρ- χαιότητα, ἦταν ὁ μεγαλύτερος σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Ἐπάνω σὲ βά- θος εἶχε χροσελεφάντινο ἀγάλμα τὸν Διὸς ἴσο μὲ τοὺς κολοσσοὺς τῆς Ρόδου καὶ τῆς Ρώμης. Ἐπὶ αὐτὸς ἐχειροσθησαν γιὰ νὰ τελειωθῆ τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτὸ μνημεῖο καὶ ἀποτελεῖ πιστὴ εἰκόνα τοῦ βίου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὁ παλαιὸς ναὸς ἐθμελιώθη ἀπὸ τὸν Δευκα- λλίωνα, χτίστηκε ἀπὸ τὸν Πεισιδάρτο, διεκοσμήθη ἀπὸ τοὺς βασι- λεῖς τῆς Μακεδονίας καὶ τοὺς διαδόχους τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐληληθη ἀπὸ τὸν Σῦλα, ἐγκαινιάσθη ἀπὸ τὸν Αἰγούστο, συντελεσθῆ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀδριανοῦ!... Εἶνε ἡ ζωντανὴ παράστασις τῆς ἱστο- ρίας τοῦ πνεύματος τῶν Ἑλληνικῶν φιλοῶν... Φαίνεται ὅτι ὁ λαὸς σηματοῖται τὰ εἰρεῖσια αὐτά. ἕνας Ἀθηναῖος θύβος διηγεῖται διὰ τὸν καιρὸ ποὺ γκεμιστρεκε ἕνας ἀπὸ τοὺς στυλοὺς αὐτοῦ—πρὸ ὀλί- γων ἐτῶν—ὁ ρ α γ ι ἄ δ ε ς ποὺ κατοικοῦσαν στὶς γῆρα κλιθεῖς ἐ- νόμιμα ὅτι καθε βράδυ ἄγοναν μακροδουρτους στεναγμοὺς καὶ παρφόνα νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὰ μάρμαρα ἐκεῖνα. Καὶ ἡ λύπη τοῦ λαοῦ γιὰ τὸ πέμοιο τῆς κολώνης ἦταν τόση, ὅστε ἡ Τουρκικὴ ἀρχὴ ἔ- βαλε ἀναχωρήσεις νὰ μᾶθη τὴν αἰτία, καὶ ὅταν ἐθε- βιωθῆ διὰ φερίελοτο σὲ μιὰν ἰσπνομοὺ ποὺ εἶχε σκάσει τὰ θεμέλια τοῦ ναοῦ, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν, τὸν ἔπαγε ἀπὸ τὴ θεοῦ του. Ἐτοῖ ἡ ἐπί- σσημη Τουρκία ἐφείριγε στάχτι σὰ μᾶτια τῆς φι- λάργχης Εἰρήνης, τάχα διὰ ἐφρόντιζε γιὰ τὰ μνημεῖα τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ!...»

«Ὅσο ἐπλησίαζε ἡ σιγμὴ ν' ἀφῆσθ τὰς Ἀθη- νας, κάθε ζωγραφιά, ποὺ ἡ τύχη μου παρουσίαζε, μου γινόταν πολὺτιμη. Λίγο πὸ πέρα ἀπάντησαμε ἕνα Σῶμα ἱπποκῶ. Τ' ἄλλα ἐπιτίοντο στὰ νερά τοῦ Ἰλισσοῦ, ἐνὸς οἱ ἄντρες, καθισμένοι στὰ χόρ- τα, εἶχαν τὶς πλάτες γυρισμένες πρὸς ἑμᾶς. Ἐ- περάσαμε μὲ δυσκολία τὸν βάλτου ποὺ σχηματι- ζοῦντα στὸ βάθος τοῦ Πειραιῶς ἀπὸ τὰ ρεμάτα τοῦ Αἰγᾶλεο.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΞΥΠΝΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

«Ὁ Φραγκίσκος ὁ Α' καὶ ὁ καλόγηρος. Μιὰ πετυχημένη ριζιὰ καὶ μιὰ πιὸ ἐπιτυχημένη ἀπάντησις. — «Ἐγὼ κέρφι νὰ σφᾶ- ζῶ ἕναν παπᾶ!... Δυστυχῶς ἦταν διὰκος! Ἡ ἐτοιμότης τοῦ Μπροντιέ, κλπ.

«Ὁ Φραγκίσκος ὁ Α' τῆς Γαλλίας, παίζοντας μιὰ μέρα σὲ πῶμα (ἕνα εἶδος τένις τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης), ἐκάλεσε ἕναν παραστὶκὸ καλόγερο νὰ τοῦ οἰσῆ τὴ σφαῖρα. Ὁ καλόγηρος ἰσάκουσε, στάθηκε ἀντικεῖν στὸ βασιλεῖα καὶ τοῦ ἔφριξε τὴ σφαῖρα μὲ μεγάλη εὐπεδείξιοτητα.

— Μπράβο! ἀνέκραξε τότε ὁ Φραγκίσκος. Ἰδοὺ μιὰ πρῶτης τά- ξεως καλόγηριστικὴ ριζιὰ!

— Θὰ μποροῦσε νὰ ἦταν καί... ἡ γουρμενικὴ, ἀρκεῖ νὰ τὸ ἦ- θελε ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης! ἀπάντησε ὁ τετραπλάτος καλόγηρος.

Ὁ Φραγκίσκος ἐνθουσιαστικῶς τόσο πολὺ μὲ τὴν ἔξυπνη αὐτὴ ἀ- πάντησι, ὅστε διόρισε ἄμισος τὸν καλόγερο ἠγοῦμενο.

ἕνας μεθυσμένος σπαθοφόρος συνάντησε μιὰ μέρα στὸ δρόμο ἕνα νεαρὸ κληρικό.

— Καλὰ ποὺ σὲ εἶδα! τοῦ εἶπε σύροντας τὸ σπαθὶ του. Ἐγὼ κέρφι σήμερα νὰ σφᾶζῶ ἕναν παπᾶ!...

— Εἶσαι ἄντυξ, φίλε μου, τοῦ ἀπάντησε μὲ μεγάλη ἐτοιμότητα ὁ κληρικός. Δὲν εἶμαι παπᾶς, ἀλλὰ διὰκος!...

Ἡ ἀπάντησις αὐτῆ ἔσωσε τὸν κληρικό. Ὁ σπαθοφόρος τὴν βῆκε τόσο ἔξυπνη, ὅστε ἐσαρκώσθηκε στὰ γέλια καὶ ἀποκαμῶνθηκε χω- ριὸς νὰ τὸν κακοποιήσῃ.

Ἐδίδετο κάποτε στὸ Παρισινὸ «Θέατρο Βαριε- τῆ» ἡ προεμίρα ἑνὸς νεοῦ ἔργου, τοῦ ὁποῖου ἀπὸ τὴν ἀρχή, ἡ ἐπιτύχη φαινόταν ἀμφίβολη. Ἡ δευ- τερα παρῆς ἐλαμβάνε χροῶν μέσσα σὲ μιὰ κω- νίνα ἀρχοντικῶ σπιτιοῦ, τὴν ὅρα ποὺ οἱ ὑπηρετῆς ἐκάθητο γιὰ νὰ γευματίουν.

Μόλις οἱ ἠθολοὶ ποὺ ὑπεδύνοντο τοὺς ὑπηρε- τῆς ἐκάθισαν στὰ τραπέζια καὶ ἄρχισαν νὰ τρῶνε, ἀκούοντας ἔξαφνα ἀπὸ τὸ ἰσπρωῖο ἕνα σφᾶγμα.

Τότε ὁ διάσημος ἠθοπος Μπροντιέ, ποὺ πρωτα- γωνιστοῦσε στὸ ἔργο αὐτό, χωρὶς διόλου νὰ τὰ χάσῃ, ἐστράφη στὸν διαπλάνο τοῦ ἠθοποῦ καὶ τοῦ εἶπε δυνατὰ:

— Κλείσε σὲ παρακαλῶ αὐτὸ τὸ παράθυρο. Δὲν ἀκούε πῶς... σφαιρίζει ὁ ἄνεμος!

Ἡ ἐτοιμότης αὐτῆ τοῦ πρωταγωνιστοῦ ἔσωσε τὴν κατάστασι. Καὶ κανένας θεατῆς δὲν ἐτόλμησε νὰ ξανασφαιρίσῃ μέχρι τοῦ τέλους τῆς παραστάσεως.

«Ἡ βάρκα ποὺ μᾶς ἐπερίμενε στὴ μέση τοῦ λιμανιοῦ, ἐπλησίαζε πρὸς τὴν ξηρὰ... Ἐμπήκαμε στὸ καιὶα μας. Ὁ ἄνεμος ἦταν δυνα- τὸς κ' ἐμπόδιζε τὸ ταξίδι. Ἀναγκάσθηκα νὰ μαζέψω τὰ πανιά. Οἱ ναῦτες ἐπρότειναν νὰ βάλουμε πλώρη κατὰ τὴν Σαλαμίνα. Ἄλλ' ἄντι νὰ γίνῃ αὐτό, ὁ ἄνεμος μᾶς ἐφορῆσε στὸ μικρὸ νησάκι, στὴν Ψυττάλεια. Εἶνε ξημὴ, χωρὶς ἶχνος βλαστήσεως, καὶ τὸ σχῆμα της εἶνε ὅμοιο μὲ καθοδὴν χελώνας. Κατὰ τὶς δέκα τὴ νύχτα βρήκαμε ἕνα λιμανάκι τῆς Ψυττάλειας, μέσσα στοὺς βράχους, ὅπου ἀράξαμε γιὰ νὰ περάσουμε τὴ νύχτα. Τότε ἀκριβῶς βρισκόμαστε στὸ κέντρο τῆς ναυμαχίας τοῦ Ἐξέρη. Στὸ νησάκι αὐτὸ παρετάχτηκαν, πρὸ τῆς μάχης, οἱ τετρακόσιοι βαρβάρου, τοὺς ὁποίους ἐξωλόθθουσε ὁ Ἀρι- στείδης... Τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἡ Ἑλλάς, ἡ μητέρα τῶν Ἐθνῶν, ἐξε- τέλεσε τὸ ἔργο τῆς μεγαλῆς τῆς ἀποστολῆς. Ὅταν ἡ τριηρὴς τοῦ Μεγάλου Βασιλέως ἀρχισαν νὰ συντριβῶνται ἐπάνω στοὺς βράχους τῆς Ψυττάλειας καὶ ἡ τρικυμία ἐκατάτινε ἀθρόους τοὺς Πέρσες, γί- νουσι περὶ ὀλοφάνερο τὸ ἡ κωρυαχία τοῦ κόσμου ἀνῆκε στὴν Ἑ-λλάδα! Καὶ ἐνὸς ὁ Ἀσιατικὸς κολοσσὸς ἀκρωτηριασμένος, συντρι- μένος, ἐξαναγῆριξε στὸ βάθος τῶν βαρβαρικῶν τῶν ναῶν, ὁ Σοφο- κλῆς, νεανίσκος ἀκόμη τότε, ἠμολογοῦσε στὸ ἀντικεῖνὸ ἀκρωτήριο, ὡς ἀρχηγὸς τοῦ χοροῦ τῶν ἐρηθῶν, τὴν δόξα τῆς Πατρίδος του! Ἡ νύχτα αὐτὴ ἦταν ἡ φερότερη ποὺ εἶδα στὴν Ἑλλάδα. Κα- νένα ἀστρο δὲν ἔλειπε ἀπὸ τὸν οὐρανὸν. Ὁ βράχος μᾶς ἐφο- ρήλαγε ἀπὸ τὰ κῆματα, ποὺ ἔφταναν ἠσυχμὸς ὡς ἑμᾶς. Ἐνα- ναῖτις ἐσιγονταγυνοῦδαε ἐνα παραστονικὸ τρα- γωιδι, σὰν ἀδύνατο στεναγμὸ ἀνέμου. Ἄλλοι μᾶζεκε χροῦλια... Κοιρασμένοι ἀπὸ τοὺς κόπους, ἀφοῦ ἀνερωπολοῦσα καὶ πάλι τὸ μεγαλεῖο καὶ τὴν ἐρημωσι τῆς χώρας αὐτῆς, ἐσκεπαστρεκα μὲ τὴν κάπτα μου καὶ ἀπεκομῆθηκα, ἀκοιματῶντας ἐπᾶ- νο στὸ κατάφρι κ' ἔχοντας τὴ Μεγάλῃ Ἀρκοτ σρεδὸν ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μου.

